

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 5. An relationes , seu proprietates personarum diuinarum includant
formaliter essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO V.

Relationes, seu proprietates personarum diuinarum includant formaliter essentiam?

30.
Status
questio-
nis.

Suppono primò, quæstionem esse de inclusione rationis. Nam cum essentia & relatione non distinguantur à parte rei: non sunt duo, quorum vnum realiter includatur in alio. Itaque quæstio proposita est, vtrum relationes præcendant ab essentia, sicut essentia præcendit à relationibus, vt modò ostensum est: atque ita essentia & relationes distinguantur ab inuicem præcisione mutua.

Suppono secundò, dupliciter vnum posse includi in alio per rationem: id est, vnum conceptum obiectiuum, quæ talem, posse dupliciter includere alium. Primò, expressè & distinctè. Quo pacto conceptus entis v.g. includitur in conceptu substantiæ & accidentis. Secundò, implicite & confusè: ita vt licet distinctè & expressè non cogitetur de illo, dum concipitur aliud: non tamen possit istud, quæ talem, distinctè concipi, & perfectè penetrari, absque eo quod intelligatur illud tanquam ipsi intrinsecum. Quo pacto se habet conceptus accidentis ad conceptum substantiæ. Quamuis enim non distinctè & expressè cogitemus de accidente, id est, ente in alio, essentialiter apto inharere, quotiescunque cogitamus de albedine: si tamen albedinem perfectè penetremus, intelligimus illam esse intrinsecè accidens, & se tota pendere naturaliter à subiecto cui inharere potulat.

31.
Essentia
includitur
saltem im-
plicitè in
relationibus.

His præsuppositis, Respondeo essentiam includi confusè saltem, & implicite, in relationibus, seu proprietatibus personarum diuinarum. Ita docent Alens. 1. part. quæst. 68. membro 5. art. 3. in fine. S. Bonauent. in 1. distinct. 28. articulo vnico, quæst. 3. in respons. ad 3. argumentum, vbi docet proprietatè personalem dicere totum esse personam: S. Thom. quæst. 32. art. 3. ad 1. vbi affirmat in diuinis communia absolute dicta, secundum ordinem intellectus nostri, esse priora quàm propria: quæ includuntur in intellectu proprio, sed non è conuerso. Capreol. distinct. 2. qu. 3. in fine, Marsil. in 1. quæst. 23. artic. 3. in Corollaris: Torres I. p. quæst. 28. art. 2. disput. 3. p. 2. conclus. 4. Cumel ad eundem artic. disput. 3. Suar. lib. 4. de Trinitate cap. 7. num. 5. Reus disp. 13. sect. 1. num. 2. Granada, tract. 3. de Trinitate disp. 4. sect. 2.

32.
Probat
eiplici ra-
gione.

Probat primò, quia relationes personarum diuinarum sunt modi se habendi substantiæ seu nature essentiæ diuinæ, vt suppono ex dicendis sect. 11. Modi autem includunt intrinsecè id quod modificant, suntque res ipsa prout seipsa formaliter, & non per aliquid distinctum, tali quopiam modo se habet, per simplicem vsum suæ sufficien-

tia ad tali modo se habendum: vt tum ratione, tum inductione ostendemus disp. 5. de Incarnat. sect. 6. & 7. Secundò, relationes paternitatis, filiationis, & spirationis passivæ, sicut substantiæ propriæ & connaturales personarum diuinarum. Atqui substantia propria & connaturalis includit in suo conceptu naturam subsistentem: cum sit intrinsecè natura ipsa, vt vltimò completa seu terminata secundum existentiam, & vi propria stans formaliter, id est, per vsum suæ sufficientiæ ad existendum sine subiecti aut sustentantis adiniculo, vel alieno termino & complemento. Tertiò, in ratione & quidditate patris, quæ proprie patèr est, includitur fecunditas ad generandum Deum filium, & generatio actualis. Similiterque in ratione spiratoris includitur fecunditas ad spirandum Spiritum sanctum. Item in ratione & quidditate filii, quæ proprie filius est, & Spiritus sancti, quæ talis est, includitur vt sint termini illarum fecunditatum. Atqui non apparet quomodo fecunditas aliqua sit ad communicandam naturam diuinam, & ad Deum constituendum, nisi naturam includat per se & quidditatiuè: nec quomodo termini illarum fecunditatum sint per se Deus, nisi ratione proprietatum, secundum quas producuntur, sint per se Deus quidditatiuè. Confirmatur primò, quia proprietates patris est actualis fecunditas intelligentiæ, quæ fecunditas quidditatiuè est intelligentia ipsa vt fecunda, id est, productiua Verbi ad intelligentiam specialiter pertinentis. Similiterque proprietates spiratoris est actualis fecunditas voluntatis, quæ fecunditas quidditatiuè est voluntas ipsa vt fecunda & productiua Spiritus sancti. Sicut virtus calefactiua caloris est quidditatiuè calor ipsemet vt fecundus & potens producere calorem sibi similem. Pari autem modo sentiendum est de proprietatibus Filij & Spiritus sancti: ergo &c. Confirmatur secundò, quia de ratione v.g. paternitatis est generatio: de ratione generationis est principium generandi & virtus: cum generatio actiua nihil sit aliud, quàm virtus ipsa vt generans. De ratione autem virtutis generandi Deum est essentia Dei: ergo à primo ad vltimum de ratione paternitatis est essentia Dei. Respondebit aliquis fecunditates licet non includant essentiam, valere tamen ad eam communicandam, propter identitatem, & eandem quasi adiunctionem inseparabilem termini formæ producti, cum essentia: inseparabilem, inquam, ex parte termini, licet non vice versa ex parte essentiæ, quasi non possit esse essentia, nisi vbi est terminus, sicut ex opposito nõ potest esse terminus in aliquo formaliter, quin in eodem sit formaliter essentia. Vnde etiam sic vt termini illarum fecunditatum sint per se Deus identice, vi suæ productionis. Similiterque ad concipiendam rationem formalem virtutis generandi Deum filium, producendo tantum præcisè & formaliter proprietatem filij, ab essentia distinctam, vt

terminum formalem productionis, & consequenter tantum communicando naturam videtur identitatis & quasi connexionis necessariae proprietatis productae cum essentia; non esse necessarium concipere essentiam diuinam, vt intrinsece inclusam in tali virtute: sed ad hunc veluti effectum sufficere ex parte principij proprietatem patris, ab essentia distinctam, & illi necessario identificatam, ac veluti connexam inseparabiliter, quae ac filij proprietatis illi connexa est. Sicut in effectibus creatis sufficit ex parte principij concipere aliquid proportionaliter respondens termino productionis. Ex grat. ad concipiendam virtutem vniendi animam corpori, atque ita constituendi hominem: non est necesse concipere essentiam humanam vt in tali virtute inclusam: sed sufficit concipere aliquid respondens termino formali productionis, qui in diuinis non est essentia, sed proprietatis persona procedentis, distincta formaliter ab essentia.

54. Nihil potest esse pure & precise vis secundum se.

Sed contra: quia haec responsio supponit fecunditatem, seu virtutem producendi, posse sui abstracte & precise ab eo omni quod est fecundum & potens producere. Quasi precise possit esse aut concipi aliqua vis producendi, quae intrinsece & essentialiter nihil sit aliud, quam vis producendi. Quod non minus est impossibile, quam esse aut concipi aliquid quod sit pure terminus productionis, & primum fieri, non concipiendo quidquam quod fiat intrinsece & secundum se formaliter. Quod euidenter apparet impossibile. Vt si quis vim calefaciendi conciperet precise ab omni entitate, quae sit potens calefacere, & quasi nihil aliud esset quam pure & precise vis calefaciendi. Qui concipiendi modus est vitiosus. Nam illud est per se vis calefaciendi formaliter, quod per se ipsum calefacit. Atque calor v. g. per se ipsum calefacit. Ergo per se ipsum est vis calefaciendi formaliter. Ergo vis calefaciendi formaliter non est ratio precisa a calore, illique superaddita, vt per eam possit calefacere. Confirmatur, quia vis producendi totalis, aut principalis, debet formaliter vel eminenter continere perfectione effectus vel termini producti. Ergo virtus calefaciendi debet vel formaliter vel eminenter continere calorem. Atque ita debet vel esse calor intrinsece & formaliter, vel aliquid alium nobilius calore, vt lux, ignis, sol, vel quid simile.

55.

Dices hoc argumentum nimis probare. Nam ex eo sequeretur vim generandi esse ipsam intelligentiam diuinam, quae per se formaliter generet. Quod est falsum: quia tota intelligentia & essentia est formaliter in filio: in quo tamen non est formaliter vis generandi. Respondeo, vim generandi esse intelligentiam diuinam, non vt absolute sumptam, quo modo est in filio: sed vt taliter se habentem, eo specialiter modo, quo se habet in patre; siue vt modificatam relatione patris: quo pacto non est in filio: estque ipsamet Paternitas. Quemadmodum sigillum

aureum est aptum imprimere figuram, non quae aurum simpliciter & absolute, sed quae tali modo figuratum: quae tamen figura est intrinsece ipsum aurum taliter dispositum per se ipsum. Hoc enim ipso formaliter est ita configuratum, quod eius partes aliae sic prominent, aliae deprimuntur. Vt autem aliae sint prominentes, & aliae depresso, superfluous est omnis modus re distinctus, vel etiam ratione, praecisione mutua, tanquam forma plane distincta, sine qua partes auri non essent ita dispositae: vt alibi demonstrabitur.

Tomo 4. disput. 5. sect. 6.

SECTIO VI.

Respondetur argumentis contrariae sententiae.

Contrarium sentiunt nonnulli veterum Scholasticorum, quos Recensioribus, secuti sunt Molina qu. 28. art. 2. disp. 6. conclus. 4. Vasq. disp. 121. cap. 2. Becan. cap. 2. qu. 5. num. 3. Fazolus qu. 12. art. 8. quib. 2. num. 6. Herice disp. 15. num. 14. Marat. disp. 47. sect. 2. Delugo disp. 3. de Incarn. num. 93. Cuniga disp. 3. dub. 17 & 18. affirmantes essentiam non includi formaliter in conceptu relationis.

56. Refellunt qui dicunt essentiam diuinam non includi in relationibus.

Primum eorum argumentum est, quia essentia communicatur, nullo modo communicata relatione personae producentis: & relatio personae producit, improducta omnino essentia: & relatio Verbi terminat immediate unionem humanitatis ad Verbum, quam essentia non terminat immediate. Et contra, essentia terminat respectum creaturarum ad creatorem, quam relatio personalis non terminat. Ergo etiam poterit via terminare conceptum, quem nullo modo terminet alia: & ideo neutra claudit aliam in suo conceptu obiectiuo.

Primum illorum argumentum.

Respondeo, quando dicitur essentiam communicari, nullo modo communicata relatione personae producentis: vel sensus est, essentiam communicari, & tamen nihil communicari inclusum in relatione personae producentis: & hic sensus est falsus. Vel sensus est non communicari relationem, quae relatio est, & talis modus se habendi personae producentis, sed tantum quae essentia est: & hic sensus est verus: sed ad illum verificandum sufficit essentiam praescindere a relatione, quamuis relatio non praescindat ab essentia. Vt autem relatio personae producat improducta omnino essentia, sufficit relationem non esse essentiam simpliciter & absolute sumptam, sed esse essentiam modificatam. Potest enim essentia manens omnino improducta habere talem modificationem per actionem productiuam. Sicut licet figura non distinguatur in re a terra vel ab alia materia, neque etiam ratione, praecisione mutua: potest tamen fieri figura, absque eo quod fiat cera. Et qui ceram in manibus

57.

NO
PART